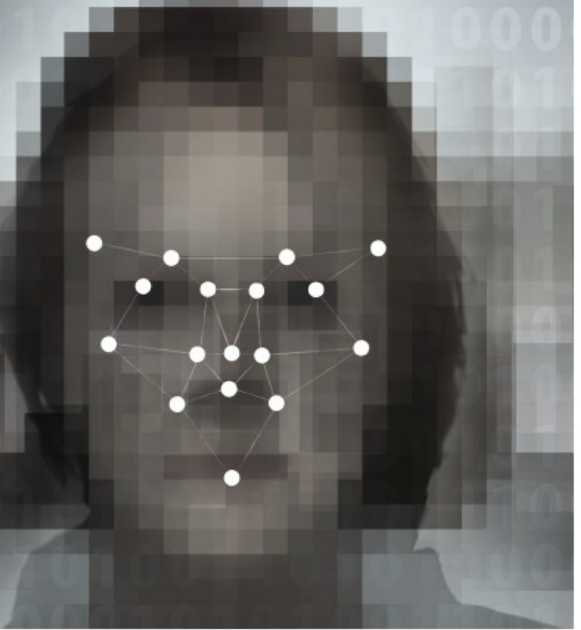

Mark Coeckelbergh over artificiële intelligentie

‘We moeten durven kiezen voor ethische technologie’

Wat met automatische gezichtsherkenning? © fs/science photo library/belga

AI sluipt ons leven binnen. Tegenhouden kunnen we dat niet, in goede banen leiden wel, vindt technologiefilosoof Mark Coeckelbergh. ‘Een automatisch systeem mag geen beslissingen nemen over mensen.’ **DOMINIQUE DECKMYN**

Mark Coeckelbergh (Universiteit van Wenen) maakt deel uit van de High-Level Expert Group on Artificial Intelligence, die de Europese Commissie adviseert. De expertengroep leverde vorig jaar een rapport af waarin werd nagedacht over manieren om te maken dat AI *trustworthy*, ons vertrouwen waardig is. ‘De vraag is nu in welke mate de Commissie er iets mee zal doen’, zegt Coeckelbergh.

Is het vandaag niet te vroeg om AI al te gaan reguleren?

‘In plaats van te wachten tot een technologie er is en zich problemen voordoen, gaan we nu al maken dat de technologie op een ethische manier wordt ontwikkeld. Dat zie je niet vaak bij de ontwikkeling van nieuwe technologie, maar het is volgens mij de beste manier.’

De privacyproblemen die het web veroorzaakte heeft Europa pas twintig jaar later aangepakt met de GDPR-wetgeving.

‘De GDPR is een voorbeeld van hoe regelgeving een ethisch goed effect kan hebben en voor bedrijven een kader kan scheppen waarin je zekerheid hebt en zaken kunt doen. Veel landen buiten Europa kijken naar de GDPR als een voorbeeld van hoe je technologie kunt reguleren zonder de economie kapot te maken. Ik denk dat we iets gelijkaardigs kunnen doen voor AI.’

Moeten we vrezen dat AI straks de macht van ons overneemt?

‘De AI waar we volgens sciencefiction bang van moeten zijn is *general AI*, intelligentie die lijkt op de menselijke intelligentie en superieur is. Zelfs als het mogelijk zou zijn, dan is het iets voor de verre toekomst. De AI die we vandaag hebben is *narrow AI*, voor specifieke toepassingen. Daarover moeten we vandaag een maatschappelijk debat voeren.’

Waar liggen de onmiddellijke problemen dan wel?

‘Een eerste probleem zien we met veel informatietechnologie: privacy, de bescherming van data. Bij AI worden veel gegevens verwerkt. Een ander ethisch probleem gaat om vooroordelen die kunnen ingebakken

AI helpt bij een bestralingsplan voor kanker. © zoonar.com/Oliver Sved/belga

Wie is verantwoordelijk als een zelfrijdende auto botst? © apa/belga

zitten in het algoritme, of in de gegevens die ervoor zijn gebruikt. Het inzetten van die technologie kan daardoor bepaalde mensen of groepen benadelen.’

Het echte probleem is eigenlijk dat op AI gebaseerde algoritmes vandaag al beslissingen nemen die een grote impact kunnen hebben op ons leven?

‘Precies. Een van de urgente problemen is: wie is verantwoordelijk als het misloopt bij automatisering? We kunnen een zelfrijdende auto maken. Maar als die een ongeval veroorzaakt, wie is dan verantwoordelijk? Ik denk niet dat de auto verantwoordelijk kan zijn, dat is een machine. Dus moeten mensen de verantwoordelijkheid nemen. Het probleem met technologie is dat er vaak heel veel mensen mee te maken hebben: mensen die de auto hebben ontworpen, mensen in het verkeer, een voetganger die oversteekt. En als jij beslist om die auto te kopen, ben jij dan ook niet verantwoordelijk?’

‘En tot op welke hoogte willen we dat technologie voor ons dingen beslist? Als ik veel werk heb – zoals rechters en dokters

veel werk hebben – zal ik geneigd zijn om een analyse die door technologie is gemaakt gewoon over te nemen, en niet zelf als mens een oordeel te vormen. Dat zou niet mogen. Sommige vormen van AI zijn ook niet transparant over hoe ze tot een beslissing of aanbeveling komen. Wat als de AI het mis heeft? We kunnen vaak niet zien hoe die technologie tot een aanbeveling is gekomen.’

Een automatisch systeem mag eigenlijk geen beslissingen nemen over mensen?

‘Dat is inderdaad wat we zeggen.’

De Commissie heeft in februari in haar kaarten laten kijken?

‘Ja, ze heeft een witboek gemaakt. Dat was bedoeld om richting te geven aan een Europese aanpak van AI. Het is goed dat *trustworthy AI* en het werk van de expertengroep erin worden vernoemd, ik denk ook dat het positief is dat de Commissie voor het eerst AI verbindt met uitdagingen zoals klimaatverandering, met duurzaamheid. Maar ik was toch wat teleurgesteld.’

Omdat de nadruk vooral ligt op het verlangen van Europa om toch maar niet de boot te missen, competitief gezien?

‘Ja, dat zit er heel sterk in: Europa moet competitief kunnen zijn, we moeten meespelen met de grote jongens. Er staat ook iets over de risico's van AI en een aantal maatregelen om er iets aan te doen, bijvoorbeeld een optioneel kwaliteitslabel voor Europese AI. Dat is positief, het kan bedrijven aanmoedigen om meer ethische technologie te ontwikkelen. Maar het is vrijblijvend.’

Wat ook niet in het Europese witboek staat, is een moratorium op het gebruik van gezichtsherkenning in de publieke ruimte.

‘Dat klopt. In een ontwerpdocument stond dat wel vermeld, en daar was ik heel blij mee: eindelijk, de Commissie laat haar ethische tanden zien. Gezichtsherkenning is iets waar veel mensen zich zorgen over maken, denk ik. Als je kijkt hoe het in China wordt gebruikt, nu ook met het coronavirus. Maar in het definitieve document is er geen sprake meer van.’

Europa wil vooral economisch de boot niet missen, meespelen met de grote jongens inzake AI?

‘De vraag is of we altijd moeten meegaan in dat competitieverhaal. Als Europa zegt: er zijn een aantal waarden die we belangrijk vinden, we gaan AI inzetten op onze manier, dan is dat een keuze die de Europese identiteit kan versterken en een voorbeeld kan zijn voor de rest van de wereld. Ik vind dat we daarvoor moeten durven kiezen.’

‘AI ethics’ van Mark Coeckelbergh is uitgegeven bij The MIT Press.

‘We kunnen vaak niet zien hoe AI tot een aanbeveling is gekomen’

MARK COECKELBERGH
Professor filosofie van media en technologie,
Universiteit Wenen